

ZASADY DOTYCZĄCE WYBORU PRAWA WŁAŚCIWEGO
DLA MIĘDZYNARODOWYCH UMÓW HANDLOWYCH
(zatwierdzone 19 marca 2015 r.)

Preambula

Instrument niniejszy zawiera ogólne zasady dotyczące wyboru prawa właściwego dla międzynarodowych umów handlowych. Zasady niniejsze potwierdzają zasadę autonomii woli stron z zastrzeżeniem ograniczonej liczby wyjątków.

Mogą one stanowić wzorzec dla instrumentów narodowych, regionalnych, ponadnarodowych i międzynarodowych.

Służą one interpretacji, uzupełnianiu oraz rozwijaniu norm prawa prywatnego międzynarodowego.

Mogą być one stosowane przez sądy państwowe i polubowne.

*Artykuł 1 —
Zakres Zasad*

1. Zasady te znajdują zastosowanie do wyboru prawa właściwego dla umów międzynarodowych, w których każda ze stron występuje wykonując działalność handlową lub zawodową. Nie znajdują one zastosowania do umów konsumenckich oraz umów o pracę.

2. W rozumieniu tych Zasad umowa jest międzynarodowa, chyba że strony mają siedzibę w tym samym państwie, a stosunek między stronami i wszystkie inne doniosłe okoliczności, niezależnie od wybranego prawa, są związane tylko z tym państwem.

3. Zasady niniejsze nie stosują się do prawa właściwego dla:

- a) zdolności osób fizycznych;
- b) umów o sąd polubowny i umów dotyczących wyboru sądu;
- c) spółek i innych organizacji zbiorowych oraz trustów;
- d) upadłości;
- e) rzeczowych skutków umów;

f) tego, czy pełnomocnik może doprowadzić do powstania zobowiązania swojego mocodawcy wobec osoby trzeciej.

*Artykuł 2 —
Swoboda wyboru*

1. Umowa podlega prawu wybranemu przez strony.
2. Strony mogą wybrać:
  - a) prawo właściwe dla całej umowy lub tylko jej części; oraz
  - b) różne prawa dla poszczególnych części umowy.
3. Wybór prawa może być dokonany lub zmieniony w każdym czasie. Wybór prawa lub jego zmiana dokonana po zawarciu umowy nie wpływa na ważność umowy pod względem formy ani na prawa osób trzecich.
4. Nie jest wymagany związek między prawem wybranym a stronami lub ich transakcją.

*Artykuł 3 —
Normy prawne*

Strony mogą wybrać jako prawo właściwe dla umowy normy prawne, które są powszechnie uznane w wymiarze międzynarodowym, ponadnarodowym lub regionalnym za neutralny i zrównoważony zespół norm, chyba że prawo państwa sądu orzekającego stanowi inaczej.

*Artykuł 4 —
Wyraźny i dorozumiany wybór prawa*

Wybór prawa, lub jego jakakolwiek zmiana, musi być dokonany w sposób wyraźny lub wynikać jasno z postanowień umowy lub okoliczności. Porozumienie między stronami przyznające sądowi lub sądowi polubownemu jurysdykcję do rozstrzygnięcia sporów w związku z umową nie jest równoważne z wyborem prawa.

*Artykuł 5 —
Ważność wyboru prawa
pod względem formy*

Wybór prawa nie podlega żadnym wymaganiom co do formy, chyba że strony postanowią inaczej.

*Artykuł 6 —
Porozumienie w sprawie
wyboru prawa oraz kolizja
wzorców umownych*

1. Bez uszczerbku dla paragrafu 2 —

a) zagadnienie, czy strony wyraziły zgodę na wybór prawa, podlega prawu, które miało być wybrane przez strony;

b) jeżeli strony posłużyły się wzorcami umownymi wskazującymi dwa różne prawa, a zgodnie z obydwooma tymi prawami te same wzorce umowne zostały skutecznie inkorporowane, prawo wskazane w tych wzorcach umownych jest właściwe; jeżeli zgodnie z tymi dwoma różnymi prawami różne wzorce umowne zostały inkorporowane albo jeżeli zgodnie z jednym lub dwoma różnymi prawami żaden z wzorców umownych nie został inkorporowany, wybór prawa nie nastąpił.

2. Prawo państwa, w którym strona ma siedzibę, rozstrzyga o tym, czy strona ta wyraziła zgodę na wybór prawa, jeżeli, uwzględniając okoliczności sprawy, dokonanie ustalenia w sposób wskazany w paragrafie 1 nie byłoby uzasadnione.

*Artykuł 7 —
Odrębność*

Wyboru prawa nie można podważać jedynie na tej podstawie, że umowa, której on dotyczy, jest nieważna.

*Artykuł 8 —
Wykluczenie odesłania*

Wybór prawa właściwego nie obejmuje norm prawa prywatnego międzynarodowego, chyba że strony w sposób wyraźny postanowią inaczej.

*Artykuł 9 —
Zakres zastosowania prawa właściwego*

1. Prawu wybranemu przez strony podlegają wszelkie zagadnienia dotyczące umowy zawartej między stronami, w szczególności:

- a) interpretacja;
- b) prawa i obowiązki wynikające z umowy;

- c) wykonanie i skutki niewykonania, w tym również ustalenie wysokości szkody;
  - d) różne sposoby wygaśnięcia zobowiązania oraz przedawnienie i inne zagadnienia związane z upływem czasu;
  - e) ważność oraz skutki nieważności umowy;
  - f) ciężar dowodu i domniemania prawne;
  - g) obowiązki przedumowne.
2. Paragraf 1 lit. e nie wyklucza zastosowania innego prawa stanowiącego podstawę uznania umowy za ważną co do formy.

*Artykuł 10 —
Przelew*

W wypadku zawarcia umowy między wierzycielem a nabywcą wierzytelności, która ma za przedmiot przelew uprawnień wierzyciela wobec dłużnika:

- a) jeżeli strony umowy o przelewie dokonały wyboru prawa właściwego dla tej umowy, prawo wybrane rozstrzyga o wzajemnych prawach i obowiązkach wierzyciela i nabywcy wierzytelności wynikających z ich umowy;
- b) jeżeli strony umowy między dłużnikiem a wierzycielem dokonały wyboru prawa właściwego dla umowy, prawo wybrane rozstrzyga:
  - i) o tym, czy przelew jest skuteczny wobec dłużnika,
  - ii) o prawach nabywcy wierzytelności wobec dłużnika oraz
  - iii) czy dłużnik został zwolniony z zobowiązania.

*Artykuł 11 —
Przepisy koniecznego zastosowania
i porządek publiczny (ordre public)*

1. Zasady te nie wyłączają stosowania tych przepisów prawa sądu orzekającego, które sąd państwowy jest obowiązany stosować niezależnie od prawa wybranego przez strony.

2. Prawo państwa sądu orzekającego określa, kiedy sąd państwowy jest uprawniony lub obowiązany stosować lub brać pod uwagę przepisy koniecznego zastosowania innego prawa.

3. Sąd państwowy może wyłączyć zastosowanie przepisu prawa wybranego przez strony tylko w takim zakresie i wtedy, gdy skutek zastosowania tego przepisu byłby w sposób oczywisty niezgodny z fundamentalnymi zasadami porządku publicznego (*ordre public*) państwa sądu orzekającego.

4. Prawo państwa sądu orzekającego określa, kiedy sąd jest uprawniony lub obowiązany stosować lub brać pod uwagę porządek publiczny państwa, którego prawo byłoby właściwe w braku wyboru prawa.

5. Zasady te nie uchybiają obowiązkowi stosowania lub brania pod uwagę przez sąd polubowny porządku publicznego oraz przepisów koniecznego zastosowania innego prawa niż prawo wybrane przez strony, jeżeli sąd polubowny jest obowiązany lub uprawniony do tego.

*Artykuł 12 —
Siedziba*

Jeżeli strona ma więcej niż jedną siedzibę, siedzibą w rozumieniu tych Zasad jest ta, która jest najściślej związana z umową w chwili jej zawarcia.

*Tłum. z jęz. angielskiego i francuskiego
Piotr TERESZKIEWICZ*